

Academie voor Morgen

MOET VLAAMSE INNOVATIEKRACHT VERGROTEN

Het Vlaamse LOCUS start dit jaar met een nieuw innovatietraject voor cultuurprofessionals.

De *Academie voor Morgen*, gebaseerd op de Nederlandse *LibrarySchool*, moet een boost geven aan de innovatie van het Vlaamse bibliotheek- en cultureel werk.

Wat wordt de rol van bibliotheken in de toekomst? Hoe blijf je relevant voor de gemeenschap en hoe behoud je voorzieningen met minder medewerkers? Net als in Nederland staan ook in Vlaanderen bibliotheken voor grote maatschappelijke uitdagingen. En ondertussen neemt ook in België de financiële druk toe.

In Vlaanderen voedt LOCUS (steunpunt voor bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra en lokaal cultuurbeleid) al enige tijd de discussie over toekomstig bibliotheekwerk met het innovatietraject *Bib2020*. De *Academie voor Morgen* is opgenomen in *Bib2020*, met de bedoeling de innovatiekracht van bibliotheken en cultuur- en gemeenschapscentra extra te stimuleren.

ANDERS LEREN DENKEN

Maïke Somers, bibliothecaris *in residence* bij LOCUS nodigde Rob Bruijnzeels en Bert Mulder, *founding fathers* van de Nederlandse *LibrarySchool*, uit om een Vlaamse variant van de opleiding op te zetten. Als oud-studente van de *LibrarySchool* is Somers overtuigd van de waarde ervan. Volgens haar was

de grootste troef 'dat je drie dagen de tijd kreeg om heel intensief over je werk na te denken. Door de input van deelnemers met zeer diverse achtergronden had ik na afloop een heel nieuwe blik op mijn werk.'

De *Academie voor Morgen* is geen opleiding, benadrukt Somers. 'Opleiding klinkt veel te schools, het is eerder een ontwikkeltraject. Het woord "academie" is gekozen om het reflectieve karakter van het traject te benadrukken. De *Academie voor Morgen* is meer dan een vrijblijvende cursus. Aan het eind heb je een echt resultaat: de meesterproef, je eindwerkstuk, zorgt dat je precies weet waar je staat met je project.'

LOCUS koos volgens Somers voor de aanpak van *LibrarySchool* 'vanwege de unieke combinatie van werken, leren en innoveren. Het traject gaat verder dan een cursus en is niet gericht op het bijbrengen van wat vaardigheden. De bedoeling is dat deelnemers anders leren denken en werken, door interactie met elkaar en met de experts die we uitnodigen. Bij een positieve evaluatie en voldoende deelnemers, zullen we het traject herhalen.'



Maïke Somers, hier in gesprek met Bert Mulder: 'LOCUS koos voor de Academie van Morgen vanwege de unieke combinatie van werken, leren en innoveren.'

INNOVATIEWENS

Voor Rob Bruijnzeels is de *Academie voor Morgen* een gelegenheid om zijn idealen alsnog te verwezenlijken, want met *LibrarySchool* is hij in juni 2013 gestopt. De toekomst ervan is op dit moment onzeker.

Bruijnzeels acht de kans van slagen in Vlaanderen groter dan in Nederland: 'De *LibrarySchool* was vanwege de opsplitsing van de VOB [Vereniging van Openbare Bibliotheken] vanaf het begin *nobody's child*. VOB en de SIOB [Sectorinstituut Openbare Bibliotheken] hebben de noodzaak van dit type opleiding eigenlijk nooit goed begrepen. Het grote verschil met de *LibrarySchool* is dat de *Academie voor Morgen* is ingebed in de landelijke strategie van LOCUS, het innovatietraject *Bib2020*. Deze academie is geboren uit de Vlaamse wens om te innoveren. Die ondersteuning ontbrak in Nederland, daar was het initiatief te geïsoleerd.'

De opzet van de *Academie voor Morgen* lijkt sterk op die van *LibrarySchool*. Net als bij de *LibrarySchool* ligt de nadruk op reflectie, toegespitst op de praktijk van bibliotheek- en cultureel werk, en het ontwikkeltraject combineert leren, werken en innoveren. Net als bij de *LibrarySchool* is het lesjaar opgedeeld in drie thematische blokken, gevuld met masterclasses van experts, gesprekken, excursies, gastcolleges en opdrachten. Aan het eind van het cursusjaar leggen deelnemers een meesterproef af, waarin ze een concreet voorstel doen voor het oplossen van een probleemstelling uit hun eigen praktijk.

DIVERSITEIT

De doelgroep van de *Academie voor Morgen* is breder dan die van de *LibrarySchool*: ook cultuurcentra en cultuurbeleids-medewerkers doen mee. Deelnemers zijn *high potentials*, werkzaam in lokaal cultuurbeleid, waaronder ook bibliotheken vallen. De belangrijkste eigenschappen van de deelnemers zijn volgens de brochure: intelligent, nieuwsgierig, creatief en betrokken. Een belangrijke voorwaarde voor deelname is dat de participant in een positie verkeert waarin hij of zij 'verschil kan maken'.

Bruijnzeels waarschuwt dat de *Academie voor Morgen* niet moet worden opgevat als een persoonlijk leertraject of een slimme carrièrezet voor individuele bibliotheek- of cultuurmedewerkers. 'Het is onze ambitie dat de hele organisatie van de deelnemers mee leert. Daarom nodigen we telkens op de tweede dag de collega's uit voor de seminars, zodat ze input kunnen leveren aan de ideeën van de cursisten. Ook de vraagstelling en de meesterproef van de deelnemers is gericht op de innovatie van de instellingen. De term *high potentials* geeft vooral het niveau van de opleiding aan, deelnemers moeten goed kunnen nadenken.'

Op 10 december 2013 kwamen de eerste dertien

high potentials voor het eerst bij elkaar in Brussel. Volgens Bruijnzeels is het een bont gezelschap Vlamingen uit onder meer Turnhout, Gent, Antwerpen en de randgemeenten van Brussel. Onder hen bevinden zich naast leidinggevenden uit bibliotheken ook theater-programmeurs en een coördinator van het circuserfgoed van Roeselare. Die diversiteit maakt het volgens hem bijzonder interessant. 'Hoe meer verschillen er zijn, hoe meer iedereen van elkaar kan leren. In tegenstelling tot de meeste opleidingen is ons doel niet om te uniformeren, maar juist om diversiteit te benadrukken.'

LEERVragen

De probleemstellingen zijn even divers als de deelnemers. Een bibliotheek met verhuisplannen grijpt bijvoorbeeld het traject aan om na te denken over de invulling en inrichting van het nieuwe bibliotheekgebouw. Heel andere vragen zijn: Hoe stellen we het circuserfgoed van Roeselare veilig?, of: Hoe betrek ik meer doelgroepen bij ons cultuurbeleid? Het is aan de docenten om de diverse leervragen dusdanig te integreren in de lesstof dat iedereen er wat aan heeft.

Docent Bert Mulder, lector Informatie, Technologie en Samenleving aan de Haagse Hogeschool en directeur van het eSociety-Instituut, zal de hoorcolleges voor zijn rekening nemen. Bruijnzeels ontfermt zich over de werkcolleges. In het eerste blok zal Maurice Specht, onderzoeker en een van de initiatiefnemers van Leeszaal Rotterdam-West een gastcollege geven over het creëren van betrokkenheid en burgerinitiatieven.

Welke excursies er verder op het programma staan, is nog niet bekend, de definitieve afspraken moeten nog worden vastgelegd. Volgens Somers hoeven het niet altijd excursies naar culturele instellingen te zijn: 'Het kunnen ook particuliere initiatieven zijn die getuigen van creativiteit en ondernemerschap, zoals de Wasbar in Gent' (een ludieke waterretje waar je ook naar de kapper kunt of een hapje kunt eten).

In 2014 zullen de cursisten drie maal samenkomen voor driedaagse bijeenkomsten. Het eerste blok - van 10 t/m 12 februari 2014 - staat in het teken van reflectie over de strategische betekenis van maatschappelijke en technische ontwikkelingen voor cultuurhuizen en cultuurbeleid. Bovendien formuleert iedereen de centrale vraag van zijn of haar instelling. Het tweede

en derde blok moeten leiden tot een strategische en praktische aanpak van het vraagstuk. Als het goed is, hebben de deelnemende instellingen aan het eind van het jaar met de meesterproef van de cursist een toekomstbestendig en concreet plan in handen. Het volledige traject, waaraan ook Nederlanders kunnen deelnemen, kost € 1500 (inclusief lunch, exclusief diners en overnachtingen).



Rob Bruijnzeels (rechts), met naast hem Bert Mulder: 'Deze academie is geboren uit de Vlaamse wens om te innoveren.'

TEKST: ELSELIEN DIJKSTRA
FOTO'S: GERRIT SERNÉ